

mera, Sheldona, Freuda, Heymansa a Wiersma a Fouillého. Tým končí výpočet zastaraných (okrem Eysencka) typológií, ktoré sa dnes v psychológii osobnosti označujú za skutočne archaicko-začiatocnicke. Vynechal podstatné a živé typológie, napr. školy neobehavioristov (Hull, Skinner, Tolman); neofreudizmu (Thompson, Fenickel, Erikson, Alexander, Kardiner, Fromm, Horneyová); z teórií faktorových analýz osobností ušli jeho pozornosti typológie a autori, ako R. B. Cattell, Guilford, Kelley a i., nevšima si sovietsku školu Rubinštejna a Miasiščeva; ba ani v starých typológiách nebol konzekventný, lebo celkom pozabudol na významný prínos školy gestaltistov, konkrétne K. Lewina. Viem, že niekedy znie ako plané kliše vytýkať, čo v knihe nie je — v tomto prípade si však myslím, že autor zabudol na podstatné myšlienky, teórie, znalosti v oblasti psychológie osobnosti, a teda jeho kniha, jej podstatná časť, stavia na zastaranom, prekonanom chápaní psychológie osobnosti.

Dalo by sa uviesť ešte viac nejasností z hľadiska modernej psychológie. Napr. pojem konformity, ako ho používa autor, nie je vôbec v psychológii, ani sociálnej psychológii, ba ani vo filozofickej antropológii známy; nekonformnosť je podľa neho totožná s abnormitou (!) (str. 98). Zrejme autor nepozná jedno zo základných

diel v otázkach konformity, a to knihu E. L. Walkera a R. W. Heynsa *An Anatomy for Conformity*, kde by sa dočítal o eufunkčnosti a disfunkčnosti konformity a o ďalších súvislostiach. Ďalej podľa autora napr. vývoj v intenciách fylogenetické tendencie je kritériom normality — zdá sa, že definuje neznáme neznámym.

Okrem spomínaných problémov je kniha zle viazaná, v zozname literatúry autorov napr. neuvádza vôbec Rubinštejna, uvádza Frommova druhoradá a staršiu knihu, Guilfordovu knihu o základoch štatistiky v psychológii a výchove, ale vôbec nie ich najvýznamnejšie diela, napr. Guilfordovu *Personality* atď.

Záverom: Myslím, že ak kniha bola určená na poučenie, tak dáva len neúplný prehľad o problematike do druhej svetovej vojny a niekoľko subjektívnych úvah autora, vôbec neobjavených a neprinašajúcich nič nové, okrem niektorých menej zaužívaných termínov, ako napr. personológia, reaktivita a pod. Podľa mojej mienky radšej sa nemáme púšťať do kopania tunelov, keď nie sme oboznámení s problematikou kopania tunelov, lebo sa nám môže stať, že sa minieme cieľa alebo nás zasype.

Miron Zelina

ZNAMENITÁ FILOZOFICKÁ BIBLIOGRAFIA

Aj keď azda nie je bežným zvykom recenzovať v tom časopise rozličné vydania *bibliografických* prírúčiek, ročníkov a časopisov z oblasti filozofie, predsa len sa nazdávam, že posledný ročník bibliografického časopisu *Bibliographie Philosophie*, venovaného filozofickým prácam, si zaslúži našu pozornosť. Časopis *Bibliographie Philosophie* vychádza raz za dva mesiace v Nemeckej demokratickej republike a vy-

dáva a rediguje ho Ústredie pre filozofickú informáciu a dokumentáciu v Inštitúte pre spoločenské vedy pri Ústrednom výbore Jednotnej socialistickej strany Nemecka v Berlíne.* Na spracúvaní jednotlivých bibliografických údajov sa zúčastňujú jednak filozofi špecialisti v určitých oblastiach filozofie, jednak kolektívy pracovníkov vedeckých knižníc v Nemeckej demokratickej republike.

* *Bibliographie Philosophie*, Jahrgang 2, 1968, vyd. Zentralstelle für die philosophische Information und Dokumentation im Institut für Gesellschaftswissenschaften beim ZK der SED, Berlin.

Možno povedať, že *Bibliographie Philosophie* poskytuje bohatý zdroj filozofických informácií; bibliograficky a obsahovo zaznamenáva všetku filozofickú literatúru, ktorá sa nachádza v Nemeckej demokratickej republike. Časopis je zameraný predovšetkým na marxistickú filozofickú literatúru, dáva však záujemcom dobrý prehľad aj o filozofickej tvorbe v rámci nemarxistických smerov, takže spĺňa i požiadavku univerzálnej informovanosti čitateľa.

Bibliographie Philosophie obsahuje údaje o všetkých dôležitých časopiseckých článkoch, recenziách, monografiách, zborníkoch (aj o jednotlivých statiach, ktoré sú do zborníkov zahrnuté) a všima si taktiež predslovy, úvodné štúdie a komentáre k filozofickým dielam.

Odhaľovanie filozofických prameňov prostredníctvom ich bibliografického spracovania iste nie je nevýznamným príspevkom k rozširovaniu odborného rozhľadu pracovníkov príslušného vedného odboru, najmä vtedy nie, keď pramene sú spracované dôkladne a starostlivo, s príslovečnou pres-

nosťou. A o *Bibliographie Philosophie* to možno bez výhrad tvrdiť. Všetky príspevky sú usporiadané — s prihliadnutím na ich obsah — podľa desatinného systému, ktorý je vysvetlený v jednej prílohe k časopisu, nazvanej *Systematik Philosophie*. Názvy diel sú uvedené v plnom znení v pôvodnom jazyku. Tituly ruských, anglických, francúzskych, španielskych a talianskych kníh, resp. článkov a recenzií sa neprekladajú, pri ostatných je uvedený nemecký preklad. Všetky tituly sú priebežne číslované spôsobom, ktorý uľahčuje orientáciu v bibliografii.

Bibliografia filozofie vydávaná v NDR je zostavovaná pomocou elektronického spracovania dát. Tento spôsob spracovania umožnil dokonalejšie zostaviť autorský register a vecný register. V záujme zvýšenia hodnoty časopisu *Bibliographie Philosophie* hodlá vydavateľ od ročníka 1969 vydávať register ku každému jednotlivému číslu (doteraz vychádzal iba raz do roka).

Dalimír Hajko